

Estudis Culturals

Codi: 40246
Crèdits: 10

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4313178 Literatura Comparada: Estudis Literaris i Culturals	OT	0	1

La metodologia docent i l'avaluació proposades a la guia poden experimentar alguna modificació en funció de les restriccions a la presencialitat que imposin les autoritats sanitàries.

Professor/a de contacte

Nom: Antonio Penedo Picos

Correu electrònic: Antonio.Penedo@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: espanyol (spa)

Prerequisits

Aquells requerits per a ingressar al màster.

Objectius

Una comprensió transdisciplinària tant del mètode de treball com de la selecció i interacció amb els objectes d'estudi.

Competències

- Analitzar com s'ha constituït la tradició literària i quins processos literaris i culturals han tingut un paper rellevant.
- Aplicar els fonaments ideològics de l'anàlisi cultural als diferents àmbits de la crítica literària i els estudis comparatistes.
- Comunicar els resultats de les seves investigacions a un públic expert i no expert.
- Examinar els fonaments ideològics de les representacions culturals del gènere i la sexualitat.
- Interpretar, d'acord amb les principals metodologies d'anàlisi, els continguts temàtics i simbòlics de l'obra en funció de les seves estratègies retòriques i pragmàtiques.
- Organitzar, planificar i gestionar projectes.
- Raonar críticament a partir de l'anàlisi i la síntesi.
- Realitzar aportacions creatives i originals en l'estudi comparatista dels textos literaris i culturals.
- Treballar en un equip interdisciplinari en entorns diversos.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar la manifestació dels diferents rols socials i de gènere dels personatges.
2. Comunicar els resultats de les seves investigacions a un públic expert i no expert.
3. Connectar els diferents formats i suports estudiats (música, cinema, televisió, Internet) amb els diferents canons artístics que convoquen.
4. Enfocar els diferents objectes d'estudi cap a la seva projecció en l'anàlisi sociopolític, històric i comparat.
5. Identificar els fonaments epistemològics i els instruments conceptuals i terminològics de la tradició literària occidental.
6. Organitzar, planificar i gestionar projectes.

7. Raonar críticament a partir de l'anàlisi i la síntesi.
8. Treballar en un equip interdisciplinari en entorns diversos.
9. Valorar la interacció signe/símbol i significat/sentit en els mitològemes de les obres seleccionades per a la interpretació.

Continguts

ESTUDIS CULTURALS EN L'ERA DIGITAL: TRADICIÓ I ACTUALITAT

Dr. Antonio Penedo-Picos. Mail: Antonio.Penedo@uab.es

1. Paràmetres i conceptes clau dels Estudis Culturals.
2. La connexió entre els Estudis Culturals i el Cànon epistemològic del segle XX: formalisme, estructuralisme, semiòtica, fenomenologia, hermenèutica i desconstrucció.
3. Ideologia i experiència estètica.
4. Ficció, Història i 'Realitat Social'.
5. El circuit de la cultura: hegemonia, marges i centralitat - Qui decideix i per què?
6. Significat i sentit, biologia, neurobiologia, corporalitat i ciències de l'esperit - Física quàntica.
7. Economia, tecnologia i (noves) classes socials.
8. Subjectivitat, identitat i "capacitació semiòtica" de la persona.
9. Ordres mediàtiques i ordres ètiques: l'obra d'art com a mediació.
10. Etnicitat, racialitat, nacionalisme i globalització - alterglobalització.
11. Sexualitat, gènere(s) i representació estètica.
12. De la societat teocèntrica als nous models urbans: el debat sobre els conceptes del sagrat i el laic - Cap a una redefinició d'allò civil i polític.
13. Mite, símbol i cànon en els nous models culturals: a) 'convergence culture', b) 'crossmedia', c) formats de televisió, cinema, videojoc i internet.

ESCENARIS: TRANSFORMACIONS I METAMORFOSIS

Dra. Núria Santamaria Roig. Mail: nuria.santamaria@uab.cat

Les arts escèniques han fet servir sovint la idea de mutació i transformació per a formular aquella refracció artística i intel·lectual que implica l'escenificació o, com a mínim, allò escenificable. Tot partint d'aquest eix conceptual, la primera sessió es vertebrarà entorn de les transformacions dramàtiques que intenten dotar d'eloqüència contemporània a allò clàssic. La segona sessió reprendrà la idea de la metamorfosi associada a una reflexió sobre llenguatges, procediments i tècniques teatrals que especulen sobre les identitats.

1. Metamorfosi d'allò textual
 1. El canó i la tradició revisitats.
 2. Préstecs, cites, traduccions i contestacions: reescriptures contemporànies dels clàssics.
 3. Teatralitats bastardes: dramàtiques paràsites i posades en escena actuals.

1. Metamorfosi d'allò corporal
 1. Ens i/o embolcalls:

i. Intèrprets i accionistes.

ii. Disfressa i nuesa.

1. Identitats dinàmiques i alquímies de la identitat: transformisme, fregolisme i travestisme.

Bibliografia provisional:

Abirached, R. (1994) *La crisis del personaje moderno*, Madrid: Publicaciones de la Asociación de Directores de Escena en España.

Abuín, A. (2006) *Escenarios del caos*, Valencia: Tirant lo Blanch.

AADD (2011) *Repensar la dramaturgia, errancia y transformación*, Murcia: Cendeac.

Fischer-Lichte, E. (2011) *Estéticas de lo performativo*, Madrid: Abada.

Lehmann, H.T. (2013) *El teatro postdramático*, Murcia: Cendeac.

Sánchez, J. A. (2007) *Prácticas de lo real en la escena contemporánea*, Madrid.

LA IMPORTANCIA DEL RELATO

EN LA CREACIÓN DE IDENTIDADES EN EL ÁMBITO DEL DISEÑO

Dr. Lluís Sallés Mail: lsdesign@grn.es

Las estructuras narrativas que construyeron las identidades en los distintos medios, donde la ficción fluía través de la novela y posteriormente en su versión audiovisual, el cine, hoy no puede competir con la gran fábrica de deseos que es la mercancía. La identidad mercantil es una forma de imposición sociocultural y emocional. Esta surge en el relato: el gran relato, el relato intermedio y el nanorrelato. Todos ellos son los responsables de la construcción identitaria del individuo.

Partimos de la suposición de que mediante el adoctrinamiento mercantil fluctuamos entre multiversos identitarios. La mercancía acude a todo tipo de relatos y estructuras narrativas para -a través de nuestros referentes íntimos y las emociones vinculadas a estos- construir identidades artificiales que mantengan nuestra 'campana gaussiana' del deseo, lo que permite al mercado la activación y desactivación de la novedad con el fenómeno de las tendencias.

POÈTIQUES DE LA FI DEL MÓN: TRÀNSITS PELS UNIVERSOS DISTÒPICS

Dr. Iván Gómez García Mail: ivangg@blanquerna.url.edu

Presentació de les sessions: Historiadors i economistes solen recordar-nos que ells no se n'ocupen del futur, per tractar-se de quelcom desconegut e imprevisible. Però no són pocs aquells que han volgut imaginar, des de el terreny de la ficció, com serà aquest futur que ens espera. Autors tan diversos com Aldous Huxley o William Gibson han explorat les implicacions del nostre futur a través d'obres capitals, donant a llum un subgènere dintre de la ciència ficció, la distopia, que s'ha mostrat com a un dels més actius i recurrents dintre del cinema i la literatura. A través d'aquestes sessions explorarem les implicacions polítiques d'una sèrie d'obres essencials del gènere distòpic, mitjançant l'estudi comparat de cinema i literatura, i analitzant amb detall les idees i posicionaments que autors de referència han elaborat al llarg de l'últim segle. La distopia funciona no només com a avís (in)evitable futur, sinó com a diagnòstic crític del nostre present més immediat. És per això que l'objectiu de l'estudi no és únicament traçar una cartografia del gènere de les distopies, sinó explorar com, a través de l'imaginació, aquestes obres han pensat el futur, han elaborat un discurs sobre el nostre present i s'han posicionat sobre temes essencials dintre del nostre panorama cibercultural.

Contingut de les sessions: Poètiques de la Fi del Món: Trànsits pels universos distòpics.

1. Utopia: La qüestionada idea sobre un futur millor.
2. Dels regnes (im)perfectes: el topos d'una vida bona.
3. L'era del turbocapitalisme: una contrageografia del capital "fràgil".
4. L'infern d'un món mecanitzat: distopies clàssiques (d'Orwell a Bradbury).
5. El cyberpunk com a imatge (interior) del capital (de J.G Ballard a William Gibson).
6. (Dat)Apocalypse Snow: el món sepultat per la informació.
7. Industrialització, modernització i racionalitat: Exposats a la vida urbana.
8. La ciutat com a sistema mergent: entorns urbans i informació.
9. Sobre la fi del progrés: poètiques de la fi del món.

Bibliografia

- Baccolini, R., Moylan, T. (eds.): Dark Horizons. Science Fiction and the Dystopian imagination. New York: Routledge, 2003.
- Barber, S.: Ciudades proyectadas. Cine y espacio urbano. Barcelona: Gustavo Gili, 2006.
- Brockman, J. (ed.): Los próximos cincuenta años. El conocimiento humano en la primera mitad del siglo XXI. Barcelona: Kairós, 2004.
- Brockman, J. (ed.): El nuevo humanismo y las fronteras de la ciencia. Barcelona: Kairós, 2007.
- Buck-Morss, S.: Mundo soñado y catástrofe: La desaparición de la utopía de masas en el Este y el Oeste. Madrid: Antonio Machado, 2004.
- Catalán, M.: El prestigio de la lejanía. Ilusión, autoengaño y utopía. Barcelona: Ronsel, 2004.
- Dahrendorf, R.: Conflicto social moderno. Madrid: Mondadori, 1990.
- Davis, E.: Technosis. Myth, magic and mysticism in the age of information. London: Serpents Tail, 2004.
- Domingo, A.: Descenso literario a los infiernos demográficos. Barcelona: Anagrama, 2008.
- Fernández Buey, F.: Utopías e ilusiones naturales. Mataró: El Viejo Topo, 2007.
- Kluitenberg, E.: Delusive Spaces. Essays on Media, Culture and Technology. Rotterdam: NAI Publishers, 2008.
- Kosko, B.: El futuro borroso o el cielo en un chip. Barcelona: Crítica, 2000.
- Molinuevo, J.L.: Humanismo y Nuevas Tecnologías. Madrid: Alianza, 2004.
- Molinuevo, J.L.: La vida en tiempo real. La crisis de las utopías digitales. Madrid: Biblioteca Nueva, 2006.
- Nicholas Taleb, N.: El Cisne Negro. El impacto de lo altamente improbable. Barcelona: Paidós, 2010.
- Nicholas Taleb, N.: Antifrágil. Las cosas que se benefician del desorden. Barcelona: Paidós, 2013.
- Ryan, M.L.: La narración como realidad virtual. Barcelona: Paidós, 1999.
- Sennett, R.: Vida urbana e identidad personal. Barcelona: Península, 2001.
- Sloterdijk, P.: Esferas III. Espumas. Esferología plural. Madrid: Siruela, 2006.
- Wegner, Phillip E. (ed.): Imaginary Communities. Utopia, the Nations, and the Spatial Histories of Modernity. Berkeley: University of California Press, 2002.

Metodologia

Cada sessió i cada docent aplicarà diferents enfocaments metodològics, sempre des de la coherència interna que suposa la pràctica dels Estudis Culturals.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Supervisades			
participación proactiva en el módulo	110	4,4	1, 2, 3, 4, 5, 7, 8

Avaluació

L'avaluació consistirà en tres tipus de aportacions: 1. La monitorització del material bibliogràfic distribuït informàticament; 2. La presentació d'una recensió de cinc pàgines sobre alguns dels discursos presentats per al professorat (elecció lliure); la presentació d'un treball final del mòdul on s'integrin i reflexionin de manera coherent les qüestions, nocions i perspectives plantejades durant el curs. La qualificació final serà el resultat ponderat de les tres aportacions.

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

En cas que les proves no es puguin fer presencialment s'adaptarà el seu format (mantenint-ne la ponderació) a les possibilitats que ofereixen les eines virtuals de la UAB. Els deures, activitats i participació a classe es realitzaran a través de fòrums, wikis i/o discussions d'exercicis a través de Teams, etc. El professor o professora vetllarà perquè l'estudiant hi pugui accedir o li oferirà mitjans alternatius, que estiguin al seu abast.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
preparación trabajo final de módulo	60 %	140	5,6	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9

Bibliografia

En la guia resta explicitada la bibliografia corresponent.